Institutt for lærerutdanning og skoleforskning
Universitetet i Oslo
25. & 26. oktober 2011

www.skrivekurs.uio.no

Talemalen
1. *Exordium*
2. *Narratio*
3. *Confirmatio*
4. *Refutatio*
5. *Conclusio*

- **Quintilian**

- å reise *spørsmål*
- å skissere *svar*
- å vurdere & forbedre

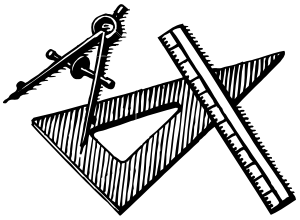

Nevn et emne!
- **Gorgias**

sanne oppfatninger [...] blir til kunnskaper når de er vekket av spørsmål
- *Sokrates*

femavsnittsmetoden

Et skriveverksted for masterstudenter ved ILS

Formål:

Skriveverkstedet skal gi deltakerne noen enkle og allment nyttige verktøy for *skrivetrening*, *tekstutvikling* og for *startfasen* av skrivearbeid. Med denne metoden kan du trene deg til å alltid kunne skrive et par sider på en halv time.

Arbeidsmåten vil være praktisk nyttig både som teknikk for eget arbeid, som undervisningslære og som teknikk for egen undervisning og skriveledelse.

k.h.flyum@ils.uio.no

Kan lastes ned fra "NETTLOGG" på *www.skrivekurs.uio.no*

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Utfordringer

i anledning Kvalitetsreformen 2003

Hurra for:

underveisveiledning, skisseskriving, skrivemappe-evaluering, prosjekt- og gruppearbeid!

Men hvordan?

1. Hvordan få et helt undervisningsrom til å skrive uten protester, selv om noen deltakere har en dårlig dag? Og hvordan gjøre det til en stilltiende avtale?
2. Når er en tekst halvferdig nok til veiledning? Hvor skiss kan en skisse være? Og hvor langt ut må utkastet være kastet?
3. En god start for den som har for lite å skrive om?
4. En god start for den som har for mye å skrive om?
5. Hvordan få så *dilla* på å skrive, at man blir motivert til å skrivetrene?

http://folk.uio.no/khflyum/femavsnittsmetoden/

Tenk om det gikk an å bli enige om de grunnleggende *skrivepedagogiske* ferdighetene?

www.skrivekurs.uio.no
k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Å komme i gang

~ en dialektisk metode ~

www.skrivekurs.uio.no

Friskriving og idéutvikling – i 7 trekk:

1. Friskriving (3-5 minutter)
2. Hovedbudskap (1 setning)
3. Spørsmål
   (NB: *strid* eller *tvil; to* eller *mange* svar?)
4. Alternative spørsmål
5. Diskuter og vurder
6. Velg
7. Forklar

Hver av disse deløvelsene er i seg selv en liten *vending*, en liten skrivestrategi – dermed er hele øvingssettet et slags sammenleggbart lommeverktøy.

Påstand:

Å formulere en problemstilling tar ca. 7 minutter

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Femavsnitts-skissen

~ å skrive en skisse, like greit ~

En drøy halvtimes arbeid gir 1-2 sider maskinskrevet tekst – selv på en dårlig dag; det er en hel liten begynnelse:

✓ Skriv fem setninger;

1 først én setning der du presenterer emnet du vil bruke.

2,3,4 Deretter nevner du tre moment som utvikler emnet; hvert moment sin setning.

5 Avslutt med å lage én setning som sammenfatter.

✓ Og så kan du utvide hver av disse fem setningene til et avsnitt.

Dermed har du en femavsnitts skisse, med
begynnelse - midte - slutt

Presentasjon	*Hoveddel*	*Sammenfatning*
Vis at du tar hensyn!	Vis at du er rimelig!	Vis at du tar ansvar!

www.skrivekurs.uio.no
k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Responsråd

~ gjensidig veiledning ~

To tommelfingerregler når du skal gi respons, for eksempel kommentarer til et førsteutkast:

1. Lær deg å se **hva som er *fått til***

2. Lær deg å **stille gode veiledende spørsmål**

✓ NB!

Når du gir respons

- ✓ Ikke gi **for mye** respons
- ✓ Unngå ***tomt skryt***, ***jåleri*** og ***språkpirk***

Når du får respons:

- ✓ **si minst mulig** og
- ✓ **noter mest mulig**

✓ NB!! Samarbeid om skriving må begynne i tide. Fagskriving læres langsomt ved gjensidig veiledning; ved å skrive fag sammen med andre fagfolk, i faglige sammenhenger.

www.skrivekurs.uio.no
k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

*Q.E.D.**

= femavsnittsmetoden =

Erfaringene her & nå har bevist at:

1. Du kan:
   a. skrive fem minutter i full fart, om nesten hvilket som helst emne, uten å tenke deg om først; ***press-skriving***
   b. formulere et ***hovedbudskap*** i én setning
   c. ta enhver setning og gjøre den om til et ***spørsmål***
2. Du kan, til ethvert emne:
   a. nevne emnet
   b. nevne 1-2-3 moment som utvikler emnet (for det 1., for det 2., for det 3…)
   c. sammenfatte

3. Du kan: gi og motta ***råd & veiledning***

Dermed har du et fullgodt utgangspunkt. Så er det bare å trene, så går det bra. Det er stadig *trening* som er veien til *mestring*.

www.skrivekurs.uio.no
k.h.flyum@ils.uio.no

* *Quod erat demonstrandum:* "hvilket er bevist"

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Litt om *peer review*

fra *sense about science*

A SHORT EXPLANATION OF PEER REVIEW

When a researcher, or team of researchers, finishes a stage of work, they usually write a paper presenting their ***methods, findings*** *and* ***conclusions***. They then send the paper to a scientific journal to be considered for publication.

If the journal's editor thinks it is suitable for their journal they send the paper to other scientists who research and publish in the same field asking them to:

• Comment on its ***validity*** – are the research results credible; are the design and methodology appropriate?

• Judge the ***significance*** - is it an important finding?

• Determine its ***originality*** - are the results new? Does the paper refer properly to work done by others?

• Give an opinion as to whether the paper should be ***published, improved*** or ***rejected*** (usually to be submitted elsewhere).

This process is called ***peer review***. The scientists (*peers*) assessing the papers are called referees or reviewers.

[*mine uthevinger*]

(http://www.senseaboutscience.org.uk/pdf/ShortPeerReviewGuide.pdf)

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Om bedre avsnitt:

to enkle forbedringsråd

www.skrivekurs.uio.no

God avsnittsinndeling og godt fokuserte avsnitt betyr mye for hvor lett leseren forstår teksten - her er to konkrete rydderåd å begynne med:

1. *Temasetninger*
   Kunne første setning i avsnittet stå som overskrift?
2. *Avsnittsovergangene*
   Hva er sammenhengen mellom siste setning, og første setning i neste avsnitt - en gjentakelse?

Bonusråd:

Husk sammenbindingsordene også: Derfor, videre, på den ene/annen side, derimot, forøvrig, slik, dermed, imidlertid, dessuten, fordi, på grunn av, på tross av, følgelig, ikke desto mindre, for ikke å si og så videre...

(Slike uttrykk er viktige i begynnelsen av både setninger og avsnitt. Vi bruker dem ikke like mye muntlig som når vi skriver.)

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Fem i startfasen

~ prosjektbeskrivelse ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Hva har du tenkt å undersøke?*

   Presentasjon (kort)

2. *Hva spør du om, og hvorfor?*

   Problemstilling

3. *Hvilke bevismidler tror du finnes?*

   Materiale

4. *Hvordan vil du bruke dem?*

   Metode

5. *Hva venter du i beste fall å oppnå?*

   Sammenfatning (kort)

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Fem i farten

~ framdriftsrapport ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Hva er det, emnet du arbeider med for tiden? Og hvordan ble det mulig?*

2. *Hva har skjedd fram til nå?*

3. *Hva er det viktigste akkurat nå?*

4. *Hvordan tror du det går videre - hva er neste utfordring?*

5. *Og hva oppnår du i beste fall med dette arbeidet?*

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

IMRaD

~ vitenskapsartikkelen ~

Verdens mest anbefalte form for *rapporterende* vitenskapelige artikler. Her operasjonalisert ved hjelp av spørsmål og femminutters skriving:

✓**Introduction**

1: Hva er det du har gjort?

✓**Material and Methods**

2: Hva brukte du, og hvordan?

✓**Results**

3: Hva ble resultatet?

*... **and** ...*

✓**Discussion**

4: Hva betyr resultatet

5: Hva sier de andre?

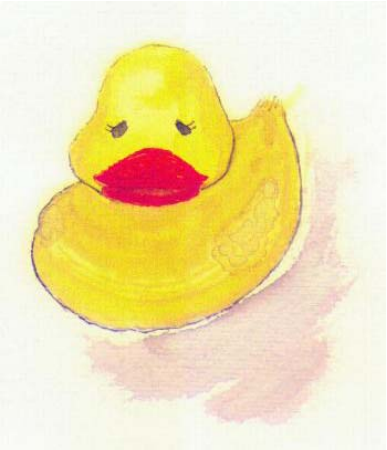

www.skrivekurs.uio.no

k.h.flyum@ils.uio.no

Se forøvrig *http://www.icmje.org*

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Byråkratisk skisse

~ sakspapir & oppdragsforskning ~

www.skrivekurs.uio.no

1. *Presentasjon: Oppdrag og mandat*
2. *Vedtaksforslag*
3. *Hovedargumentasjon (pro)*
4. *Utredning/drøfting/begrunnelser (pro & contra)*
5. *Sammenfatning* (≈ punkt 2 ovenfor)

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Litteratur/teoribasert skisse

~ vurdering - review - drøfting ~

1. *Presentasjon*
   (... om denne saken er meningene delte ...)
   2. *Hva sier én kilde?*
      (... på den ene siden ...)
   3. *Hva annet sier kilden / en annen kilde?*
      (... på den andre siden ...)
   4. *Sammenligning og vurdering*
      (... så hva skal man tro på ...)
2. *Sammenfatning*
   (... alt i alt ...)

Treningstips 1:
finn korte fagtekster, og lag sammendrag av dem, ved å skrive 1 setning til hvert avsnitt.

Treningstips 2:
Denne skissen ligner en typisk ***IMRaD***-innledning:

1. Forsker A har undersøkt ...
2. Forsker B har undersøkt ...
3. Det gjenstår da å undersøke ...

www.skrivekurs.uio.no

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

5 x femavsnitts skissetyper

En lek med fem tekstformer. **NB**: dette er ***ikke*** virkelige sjangre, men små funksjonelle skjema for trening:

1. Argumenterende

Presentasjon	For det 1.	For det 2.	For det 3.	Sammenfatning

2. Fortellende

Presentasjon	Først	Så	Til slutt	Sammenfatning

3. Tematiserende

Presentasjon	På den 1	På den 2.	På den 3.	Sammenfatning

4. Drøftende

Presentasjon	For	Imot	Drøft	Sammenfatning

5. Sammenlignende

Presentasjon	Slik er det	Som om	Likt/ ulikt	Sammenfatning

www.skrivekurs.uio.no

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

Strukturerte sammendrag

Fra *Acta Didactica Norge*:

Acta Didactica Norge krever fra og med juni 2010 at bidragsytere til tidsskriftet leverer et *strukturert sammendrag* ved innsending av artikkelmanuskript som ønskes fagfellevurdert (jf. *Vol. 4 Nr. 1 Art. 4*). Sammendraget skal være strukturert i den forstand at det besvarer følgende spørsmål under følgende overskrifter:

Sammendrag

Innledning

Hva har du undersøkt eller utviklet - og hvorfor? (emne, bakgrunn, problemstilling)
(Hvis strukturen i artikkelen ikke følger strukturen i sammendraget, må du angi hvor i artikkelen dette hovedtemaet er behandlet.)

Material og metode

Hva brukte du i arbeidet, og hvordan brukte du det?
(Angi om nødvendig hvor i artikkelen dette er behandlet.)

Resultat

Hva ble hovedresultatet av arbeidet ditt; hva førte arbeidet ditt til?
(Angi om nødvendig hvor i artikkelen dette er behandlet.)

Diskusjon og konklusjon

Hva betyr resultatet av arbeidet ditt, og hvordan forholder du dette resultatet til annen relevant forskning?
(Angi om nødvendig hvor i artikkelen dette er behandlet.)

Det strukturerte sammendraget skal bidra til å klargjøre viktige hovedfunksjoner i de innsendte manuskriptene. Dette vil være til hjelp både for forfatterne, for redaksjonens arbeid, og for leserne av tidsskriftets artikler. Sammendraget vil både bli publisert som ingress i utskriftsversjonen av artikkelen, og det vil også i sin helhet inngå i artikkelfilens søkbare metadata. Dermed sikrer vi svært god tilgang til artiklene for søkeinstrument på internett, noe som i sin tur bør sikre hver enkelt artikkel maksimal tilgjengelighet og spreding til beste for bidragsyterne våre.

(adno.no)

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011

www.skrivekurs.uio.no
k.h.flyum@ils.uio.no

Hva har vi lært å lage?

~ én teknikk for alskens tekster ~

www.skrivekurs.uio.no

- ✓ ½-3 minutter muntlig replikk?
- ✓ 3-15 minutter muntlig innlegg?
- ✓ 1,5-2 maskinsider på 30-45 minutter?
- ✓ 30-45 minutter muntlig foredrag?
- ✓ 8-10 maskinsider på en rolig dag? **§*nei!*?#**
- ✓ Egen skriving, skriveveiledning, skriveledelse?

Arbeidsteknikken med femavsnitts skisser virker ganske enkelt fordi *den bygger på overkommelighet* for *oppmerksomheten* vår. (Korttidsminnet har 7+/-2 plasser. Så dermed tar vi lettest til oss oppskrifter med fem eller færre punkt.) I tillegg passer metoden for trening av *konsentrasjonsspennet*. De aller fleste *instrumentelle* tekstmodeller vil kunne tilpasses denne malen.

k.h.flyum@ils.uio.no

© Karl Henrik Flyum, oktober 2011